

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10479
Tarih : 07.01.2020

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT
Muş Milletvekili
Halkların Demokratik Partisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim. 07/01/2021

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal işler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih : 11 Ocak 2021	Esas No: 73329

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ

07 Ocak 2021

Numara:

TBMM
GENEL EVRAK

07 Ocak 2021

No. 762850

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Geçtiğimiz yıl içerisinde ortaya çıkan ve hâlâ etkisini sürdüren Covid-19 salgını, toplumsal yoksulluğu arttırmaya devam ediyor. Toplumsal yoksullukta ise çocukların yanında en çok kadınların etkilendiği belirtiliyor. Covid-19 salgını başlangıcında, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından açıklanan verilere göre, salgınının dünya genelinde yoksul kadın oranını artıracaklarını fakat hükümetlerin sosyal hizmetler bakımından kapsamlı stratejiler geliştirmeleri karşısında yüzlerce kadın ve kız çocuğunun yoksulluktan kurtulabilmesinin mümkün olabileceği belirtilmiştir. Nitekim yoksul insanlar temel ihtiyaç maddelerini stoklayamadığından ve evde kalamayacak durumda olduğundan, yoksulluk Covid-19'un maruziyetini ve etkisini artıran etmenlerden olmuştur. Yine BM Kadın Birimi'nin verilerine bakıldığında; erkeklerden çok kadınların yoksulluk içinde yaşadığı, aynı yaştaki 40 milyon erkeğe kıyasla 25-34 yaş arası 50 milyon kadın olduğu belirtilmektedir. Kısacası Covid-19 salgını farklı cinsiyetleri aynı şekilde etkilememekte, bu yüzden devletler tarafından alınan önlemlerin bu gerçeği yansıtmaması ve buna göre şekillenmesi gerekmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in 2019 yılı içerisinde açıklamış olduğu verilere bakacak olursak kadın nüfusunun 41 milyon 433 bin 861 kişi, erkek nüfusunun 41 milyon 721 bin 136 kişi olduğu görülecektir. Bu bakımdan yukarıda belirttiğimiz ve işbu kanun teklifinin de ana konusunu çevreleyen kadın yoksulluğunun ülkemiz içerisinde de yoğun olarak yaşandığı tespitini yapmak güç değildir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğundan, kadınların yoksulluğunu derinleştiren önemli bir başlık ise, regl dönemlerinde kullanmış oldukları hijyen malzemelerinin ücret karşılığı satılmasıdır. İçerisinde bulunduğumuz salgın döneminde; İskoçya'da parlamento oybirliğiyle regl dönemi ürünlerinin ücretsiz olmasına izin veren yasayı onaylarken kadınlara yönelik hijyen ürünlerini bedava sunan ilk ülke olarak tarihe geçti. İskoçya'nın ardından İngiltere ise kadınların regl döneminde kullandığı hijyen ürünlerinden vergi alımını kaldırdı. Bu önemli gelişmelerin diğer tüm dünya ülkelerinde planlanması gerekmekte, gelecek dönemlerde yaşanabilecek olası kriz dönemlerinden daha az hasarla çıkılması için kalıcı politikalar üretilmelidir.

Bir kadın ortalama hayatının 2 bin 535 gününde regl olmakta ve bu yaklaşık yedi yıla tekabül etmektedir. Sağlık ile ilgili bu durum karşısında ped veya tampona ihtiyaç duyulmakta ve ne yazık ki ülkemizde de bu ürünler fahiş fiyatlara satılmaktadır. Temel ihtiyaçlar arasında olan bu ürünlere ulaşamamak 'regl yoksulluğu' olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'de ise en çok

mevsimlik tarım işçileri, mülteciler ve büyük kentlerin yoksul kesimlerinde yaşayan kadınlar ve kız çocukları, regl yoksulluğu ile mücadele etmek zorunda kalmaktadır.

Konu hakkında ‘Konuşmamız Gerek Girişimi’ adlı oluşumunun yürütücüleri, mülteci kadınların ve tarım işçisi kadınların ped veya tampon gibi ürünlere erişemediklerini açıklamakta ve bu konuda mücadele hattı örmektedirler. Kadın hijyen ürünleri diye adlandırılan ped ve tampon gibi hijyen ürünlerine Türkiye’de uygulanan vergi oranının %18 olması bu ürünlere yoksul kesimlerin erişimini zorlaştırmaktadır. Fakat tek başına bu ürünlerin vergiden muaf tutulması yeterli bir önlem olamayacaktır. Sağlık hakkı ve sosyal haklar bakımından düşünüldüğünde bu ürünlere ihtiyaç duyan herkesin ücretsiz şekilde ulaşabilmesinin yasal zemine kavuşturulması gerektiği düşüncesindeyiz çünkü sağlık hakkı, sosyal devlet tarafından ayrımcılık yapılmaksızın, herkesin koruyucu ve tedavi edici müdahalelere ulaşmasının sağlanması gereken bir sorumluluktur. Dolayısıyla sağlığın doğuştan sahip olunan bir insan hakkı olduğu ilkesinden hareketle kadınların regl dönemlerinde kullandığı hijyen ürünlerinin ücretli satılması ve buna ulaşamayan kesimlerin geleneksel yöntemlerle çare araması sağlık hakkı ihlalidir.

Dünya ülkeleri bu alanda çeşitli olumlu düzenlemeler yapmakta iken Türkiye’de ki durum maalesef kadınların yoksulluktan payına düşen kısmın daha da zorlaştığını gözler önüne sermektedir. Temel ihtiyaçlar arasında ele alınması ve sağlık hakkı kapsamında ücretsiz sunulması gereken kadın hijyen ürünleri arasında sayılan ped ve tampona ulaşmada ciddi sorunlar yaşayan kadınların üreme konusunda sağlık sorunları yaşadığı da bir gerçek olarak durmaktadır. Sağlığın insan hakkı olduğu ilkesinden sapmadan kadınların ihtiyacı olan, özellikle temel sağlık hizmetlerini eksiksiz her türlü politik tartışmadan uzak gerektiği kadar ve nitelikli olarak topluma ulaştırmak ülkeyi yönetenlerin görev ve sorumluluğundadır bu görev ve sorumluluk Anayasa ile de koruma altına alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında saydığı sosyal devlet ilkesi işbu kanun teklifi bakımından da önemli bir ilkedir. Nitekim Anayasa’da belirtilen temel haklar ve ödevlerin işlendiği ikinci kısımda da sağlık hakkı gibi birçok hak koruma altına alınmıştır.

İkinci kuşak haklar arasında sayılan sağlık hakkı pozitif statüde bir hak olarak belirlenmiştir. Kadınlara hijyen ürünlerinin para karşılığı satılması ikinci kuşak haklardan sağlık hakkının ihlal edilmesine yol açmaktadır. Covid-19 salgınının cinsiyetler arasında yarattığı eşitliksiz duruma ek olarak, bu dönemde dahi sosyal devlet ilkesi anlayışına iyileşme kazandırılmaması maalesef yoksulluk durumunun önümüzdeki dönemlerde daha da can yakıcı bir problem olarak gündemde kalacağını göstermektedir. Tüm bu sebeplerle kalıcı ve eşitlikçi politikalar

belirlenmeli, kadınların regl dönemlerinde kullanmak zorunda olduğu ped ve tampon gibi ürünlere ücretsiz erişim yasal zemin ile sağlanmalıdır.

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri ve süresi” başlıklı 63 üncü maddesinin beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“15-49 yaş arası kadınlara regl dönemleri ile sınırlı olmak üzere kadınlara yönelik hijyen ürünleri ücretsiz olarak sağlanır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.